

מבוא למיקרו כלכלה

ברוכים הבאים למכללה האקדמית תל אביב
יפו!

מבוא למיקרו כלכלה

1) הכרות: בני ברדוגו

2) מייל: berdugob@mta.ac.il

3) שעת קבלה

4) מתרגלים: מיכאלה

מטלות ומשימות (בסמסטר רגיל)

בחנים במהלך שיעורי

התרגיל

80% מהבחנים הטובים ביותר ישוקללו בציון הסופי של הקורס.

אם יהיו 3 בחנים או פחות, משקל הבחנים בציון

הסופי יהיה 5 אחוזים

אם יהיו **יותר** מ 3 בחנים במהלך הסמסטר משקל

הבחנים בציון הסופי יהיה 10%.

תרגילים להגשה

(אין ציון על התרגילים)

יש חובה להגיש 80% מכמות התרגילים

את התרגילים צריך להגיש בזמן

כל תרגיל שלא יוגש מתחת למכסה זו

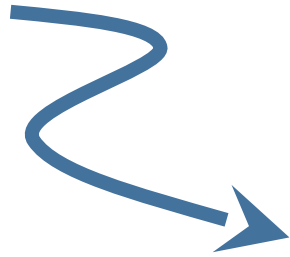
יופחתו 3 נקודות מהציון הסופי

מבדקונים באתר הקורס

מבוא למיקרו כלכלה

במה עוסק
הקורס?

הקורס עוסק במושגי יסוד בכלכלה, שקשורים בעיקר (אבל לא רק) בתחום
המיקרו כלכלה.

מיקרו כלכלה:
רמת הצרכן/הצרכנים
רמת היצרן/ יצרנים
רמת השוק (הענף) למוצר
מסויים
ועוד.....

דוגמאות למושגי יסוד בכלכלה

מהם השאלות המרכזיות שהעסיקו את הדירקטוריון וההנהלה? בעת קבלת ההחלטה על פיתוח ויצור המכונית (ההיברידית הראשונה בעולם)

Toyota

Toyota Prius

המכונית ההיברידית הראשונה
בעולם

הנעה במנוע בעירה פנימית+ הנעה
חשמלית
(חסכון בדלק וניצול יעיל של אנרגיה)

הסדרה הראשונה יצאה ב
1997

דוגמאות למושגי יסוד בכלכלה

מהם השאלות המרכזיות שהעסיקו את הדירקטוריון וההנהלה? בעת קבלת ההחלטה על פיתוח ויצור המכונית (ההיברידית הראשונה בעולם)

(1) האם יהיה למוצר ביקוש? מהם אומדני הביקוש למוצר?

(2) מהם עלויות הפיתוח (עלויות קבועות)?

(3) מהם עלויות היצר (עלויות משתנות)?

(4) מהם ההכנסות הצפויות ממכירות (מהו הפדיון הצפוי)?

(5) מהו הרווח הצפוי?

(6) האם צפויה תחרות? או שנשאר מונופול בענף?

מהו מדע הכלכלה

לפני שנענה על השאלה הזו, נתאר שתי תופעות שאם הן לא היו קיימות לא היה מקום למדע הכלכלה:

(1) תופעת המחסור (scarcity)

כמות המשאבים בעולם מוגבלת:
למשל קיים מחסור במוצרים ושירותים, קיים מחסור באמצעי יצור **וקיים מחסור בזמן**.

(2) אנשים מגיבים לתמריצים :(incentives)

אנשים משנים **התנהגות** באופן רציונלי כאשר הסביבה משתנה

למשל כאשר המחיר של מוצר עולה, אנשים קונים ממנו פחות

מהו מדע
הכלכלה

מדע הכלכלה הוא מדע (בתוך מדעי החברה) שעוסק בחקר של התנהגות אנושית ואינטראקציות אנושיות (יחסי גומלין בין אנשים), בהתמודדות מול תופעת המחסור.

ההתנהגויות האנושיות הללו כוללות בין היתר:

צריכה	יצור	חסכון	השקע	עבודה	מסחר	התנהגות
,	,	,	ה,	,	,	שווקים,
שוק	שוק		שוק			
מוצרים,	עבודה,		הון			

הערות:

מדע הכלכלה עוסק למעשה באופן שבו מתמודדים עם תופעת המחסור

ולא בתופעת המחסור עצמה (התופעה קיימת ואין מה לחקור אותה)

מהי המשמעות הישירה של תופעת המחסור?

לכל אלטרנטיבה במחסור יש עלות

העלות היא ויתור על אלטרנטיבות
אחרות

זוהי עלות אלטרנטיבית opportunity
cost

כאשר בוחרים אלטרנטיבה אחת,

צריך (בגלל בעיית המחסור) לוותר על אלטרנטיבה אחרת

דוגמאות לעלויות אלטרנטיביות:

דוגמא
:1

לנוכח מגפת הקורונה, ממשלת ישראל צריכה
להחליט

להטיל
סגר

הקטנת התחלואה
והתמותה

עלות אלטרנטיבית: ירידה בתוצר ועליה
באבטלה

עליה בתוצר
ובתעסוקה

עלות אלטרנטיבית: עליה בתחלואה
ובתמותה

לא להטיל
סגר

רגע,
במה יש
מחסור?

חיסונים

ותרופות

בדיקות זולות

ומהירות

דוגמאות לעלויות
אלטרנטיביות:

דוגמא 2:

נניח שחברת תרופות אמריקאית סיימה לפתח חיסון למחלת
הקורונה.
ממשלת ישראל שוקלת לרכוש מהחברה את החיסונים הללו.

מהי העלות האלטרנטיבית לבחירה
זו?
על מה צריך לוותר?

דוגמאות לעלויות
אלטרנטיביות:

אפשרות 1:

הממשלה תממן את ההוצאה על החיסונים על ידי הקטנת מספר
השעות לכתות יב (גידול בתקציב הבריאות על חשבון קיטון בתקציב
החינוך)

מהי העלות האלטרנטיבית לבחירה
זו?

ויתור על 1000 שעות הוראה לכתות
יב'

דוגמאות לעלויות
אלטרנטיביות:

אפשרות 2:

הממשלה תממן את ההוצאה על החיסונים על ידי הקטנת
תקנים
למשטרת ישראל.
(גידול בתקציב הבריאות על חשבון קיטון בתקציב ביטחון
הפנים)

מהי העלות האלטרנטיבית לבחירה
זו?

ויתור על 60
שוטרים.

דוגמאות לעלויות
אלטרנטיביות:

אפשרות 3:

הממשלה תממן את ההוצאה על החיסונים על ידי העלאת
מיסים.
(גידול בתקציב הבריאות על חשבון קיטון בהכנסה הפנויה
של
משקי הבית.

מהי העלות האלטרנטיבית לבחירה
זו?

ירידה של 20 מלייון שקל בהכנסה
הפנויה

דוגמאות לעלויות
אלטרנטיביות:

אפשרות 4:
**הממשלה לא תרכוש
חיסונים.**

**מהי העלות האלטרנטיבית לבחירה
זו?**

גידול במספר החולים, והגדלת הנטל על בתי החולים ושירותי
הרפואה.
המשך
המיתון.

עד כאן **לעת עתה** על עלויות
אלטרנטיביות:

אנחנו נקדיש למושג החשוב הזה פרק שלם
בקורס

מושגים ש(כמעט) כולם מכירים אבל לא תמיד קל להגדיר
אותם

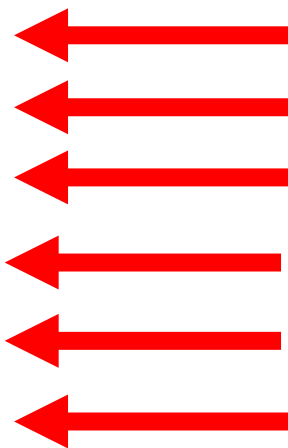
הנחת
יסוד:

**לבני האדם יש צרכים ורצונות הדרושים לרווחתם וקיומם. סיפוק הצרכים הללו מתאפשר באמצעות
שימוש במוצרים**

**הגדרה (מוצר)
מוצר הינו סחורה או שירות המיועד להשביע את רצונותיו או צרכיו
של האדם**

מרחב המוצרים (והשוקים)

מזון, שוק המזון, מוצרי חקלאות, רשתות קמעונאיות והנעלה שוק הדיור (שוק הדירות, ושוק פאקינג) שוק הרכבים, שוק התחבורה טלפון, אינטרנט, ספרים; תיאטרון, קולנוע, טלוויזיה, תירות...

מרחב הצרכים והרצונות

הזנה (חלבונים, שומנים, פחממות מזגלים) (לדוגמה) לחבור הקשור תפואי תרבות ובידור

נעשה אבחנה בין שני סוגים של
מוצרים:

מוצר
פופשי
(לא במחסור)
לכל צורך מעשי כמות בלתי מוגבלת

חמצן בכדור
הארץ,
אור
השמש,

מוצר
כלכלי
(במחסור)
כמות מוגבלת

חמצן
במאדים,
חמצן בצוללת
טובעת,
מים,
חשמל,
גז,
מזון,
קרקע,
דיור,
ע,

גורמי יצור (factors of production)

על מנת לייצר מוצר כלכלי (כלומר מוצר במחסור), יש צורך בגורמי יצור.

הגדרה

גורם יצור, הוא אמצעי שבאמצעותו מייצרים מוצרים.

נעשה אבחנה בין 3 סוגים של גורמי יצור

גורמי יצור
טבעיים:

אלה הם גורמי יצור שקיימים בטבע וצריך לחצוב אותם או להפיק אותם

קרקע, מים, גז, מחצבים ועוד.....

גורם יצור
עבודה:

זהו כל המאמץ האנושי בין אם מנטלי ובין אם פיסי, המנוצל בתהליך היצור

יש שתי דרכים למדוד את כמות העבודה (תשומות העבודה):

זמן עבודה, וכמות העובדים

הון
פיסי:

אלה הם משאבים שיוצרו בעבר על ידי המשק ומנוצלים כעת בתהליך היצור

מבנים, ציוד, מכונות, מנופים, ועוד.....

בחשבונאות משתמשים במושג נכסים
קבועים.

יצור יעיל (או יעילות ביצור)

המושג "**יעיל**" הוא מושג שמרבים להשתמש בו, אך מעטים האנשים שיודעים לתת לו הגדרה מדויקת

משמשים במושג יעילות בהנדסה, במדעי המחשב, ובכלכלה, והגדרות בכל תחום קצת שונות

יצור יעיל (או יעילות)

ביצור

מתי נאמר על יצור שהוא
יעיל?

נגדיר יעילות ביצור על דרך החיוב ועל דרך השלילה

הגדרה: ייצור יעיל _

אנו נאמר שהיצור הוא יעיל (או שיש יעילות ביצור או ההקצאה יעילה ביצור) אם לא ניתן להגדיל תפוקה ממוצר אחד, מבלי להקטין תפוקה ממוצר אחר.

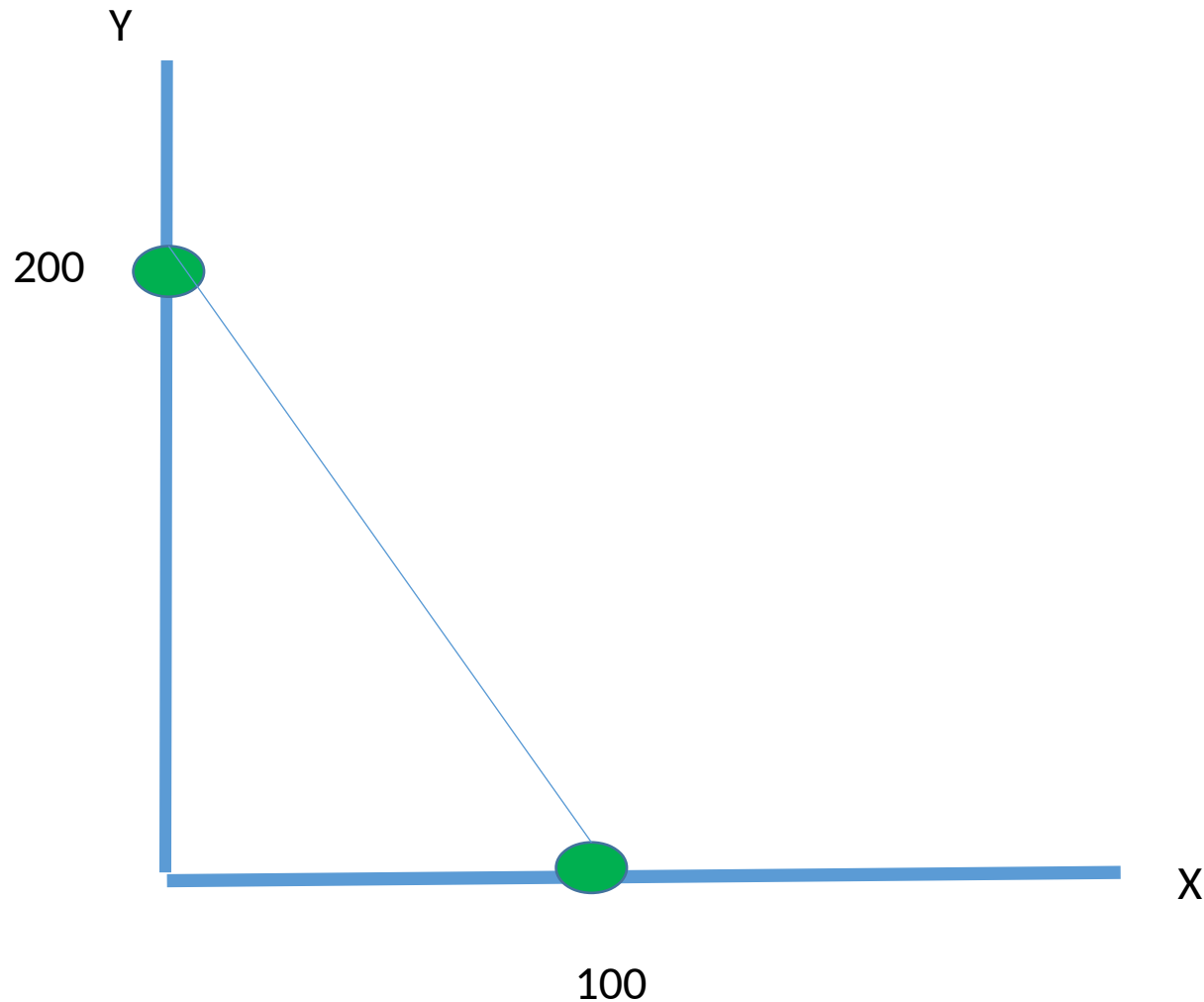
הגדרה: ייצור לא יעיל

אנו נאמר שהיצור הוא לא יעיל (או שאין יעילות ביצור או שההקצאה לא יעילה ביצור) אם ניתן להגדיל תפוקה ממוצר אחד, מבלי להקטין תפוקה ממוצר אחר.

יעילות ביצור דוגמא

מספרית

במשק יש 100 עובדים. כל עובד יכול לייצר בזמן נתון

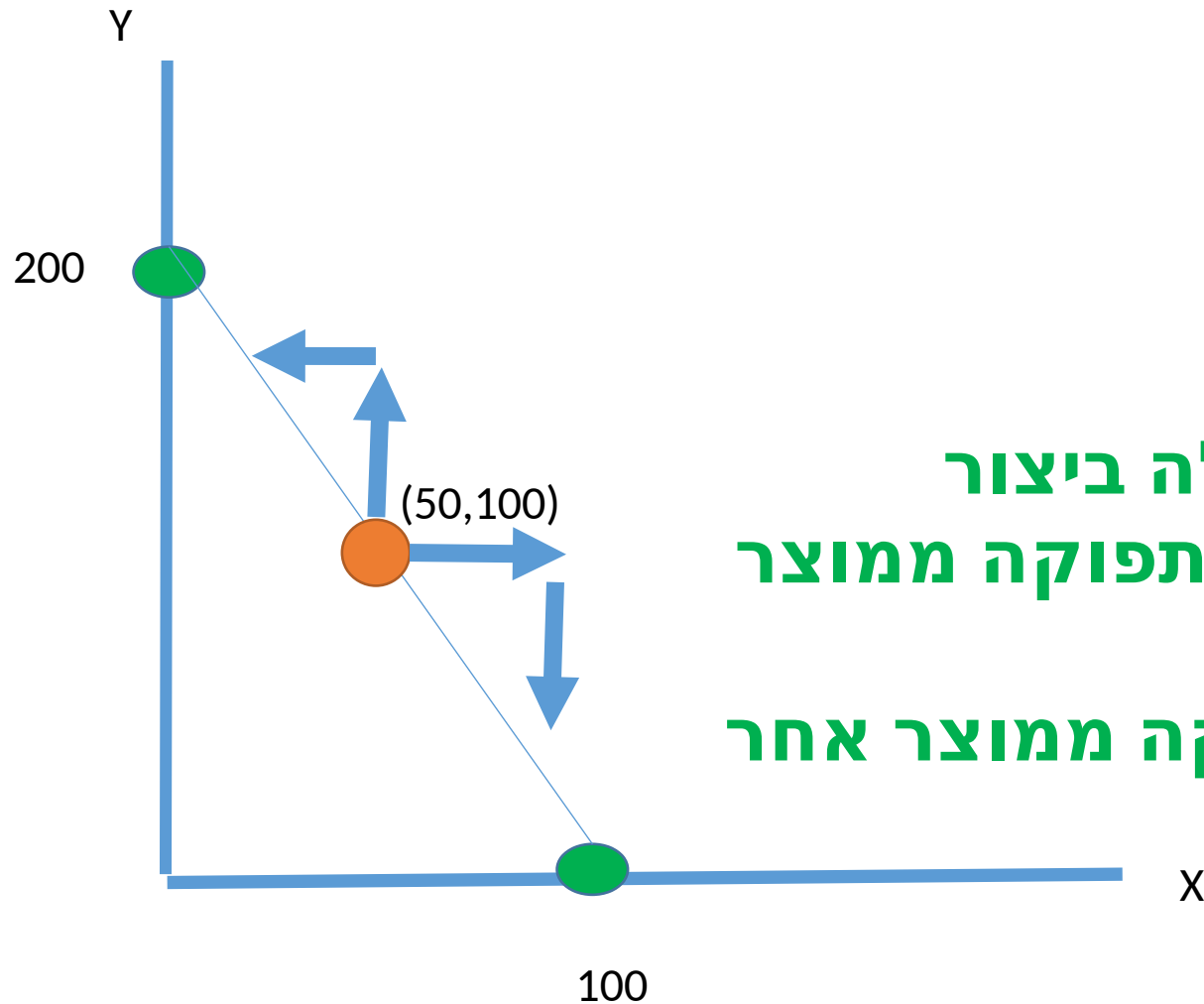
יחידה אחת של מוצר X

או

2 יחידות של מוצר Y

יעילות ביצור דוגמא

מספרית
במשק יש 100 עובדים. כל עובד יכול לייצר בזמן נתון

יחידה אחת של מוצר X

או

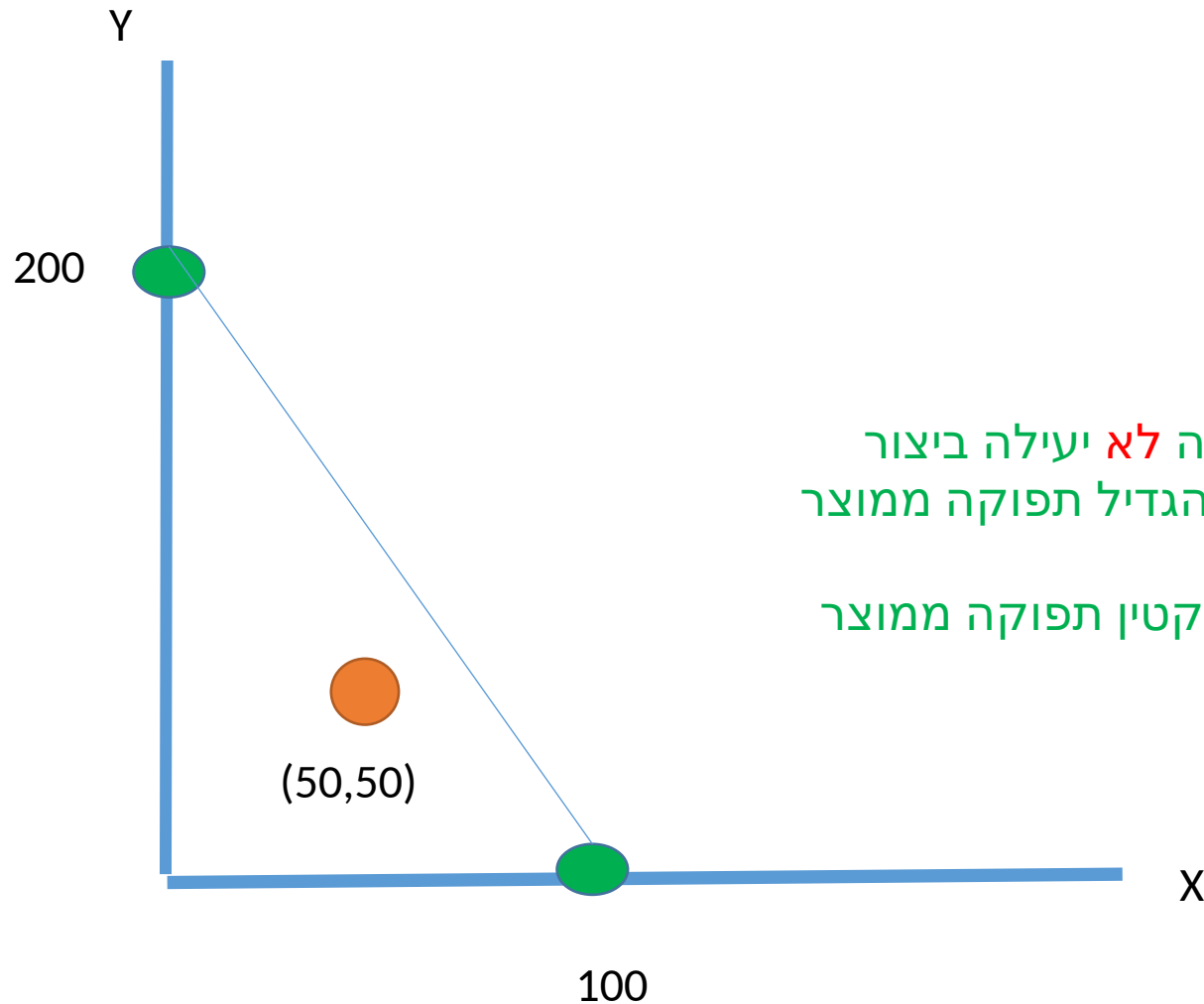
2 יחידות של מוצר Y

**לכן זו הקצאה יעילה ביצור
כי לא ניתן להגדיל תפוקה ממוצר
אחד
מבלי להקטין תפוקה ממוצר אחר**

יעילות ביצור דוגמא

מספרית

במשק יש 100 עובדים. כל עובד יכול לייצר בזמן נתון

יחידה אחת של מוצר X

או

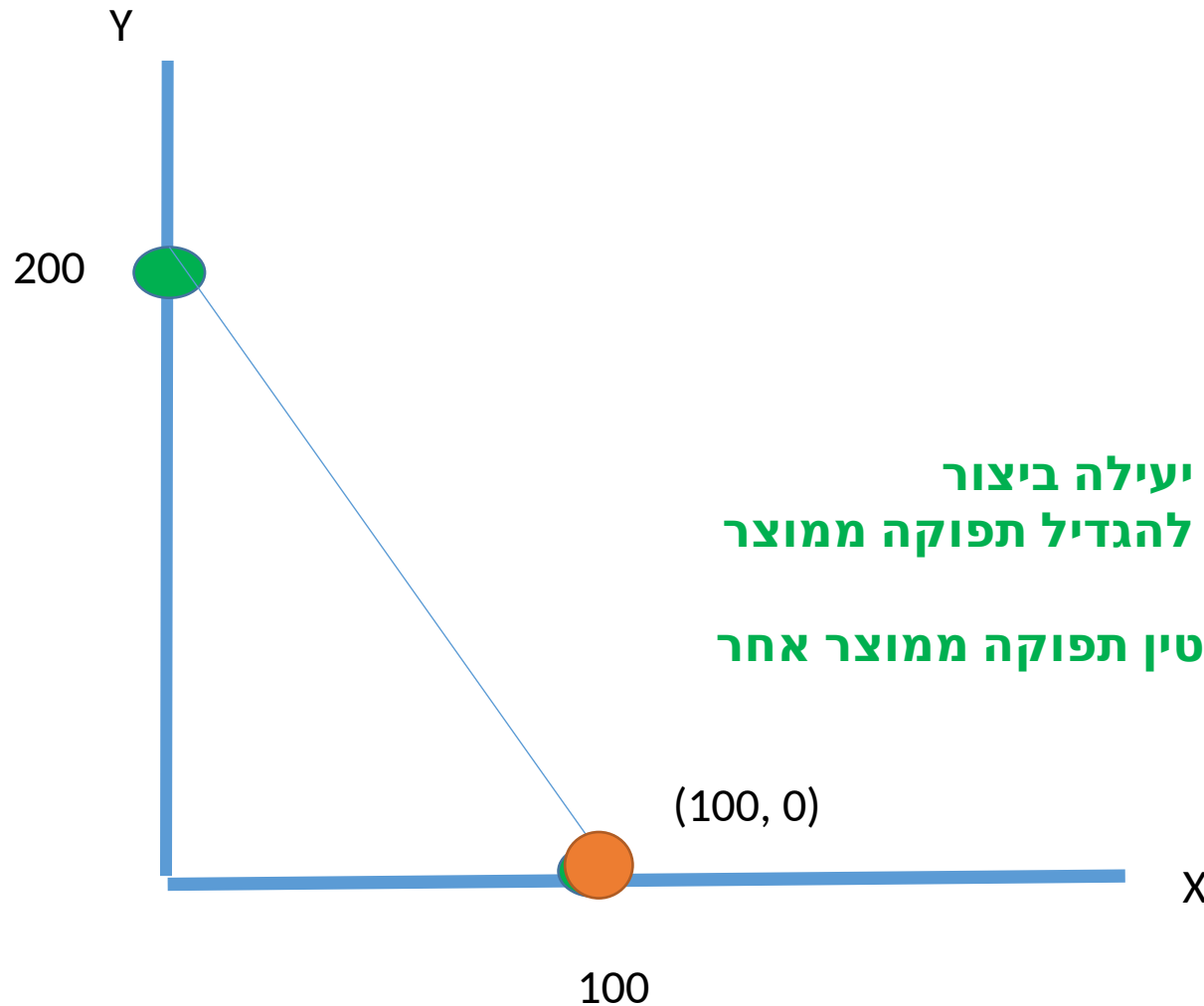
2 יחידות של מוצר Y

זו הקצאה לא יעילה ביצור
כי ניתן להגדיל תפוקה ממוצר
אחד
מבלי להקטין תפוקה ממוצר
אחר

יעילות ביצור דוגמא

מספרית

במשק יש 100 עובדים. כל עובד יכול לייצר בזמן נתון

יחידה אחת של מוצר X

או

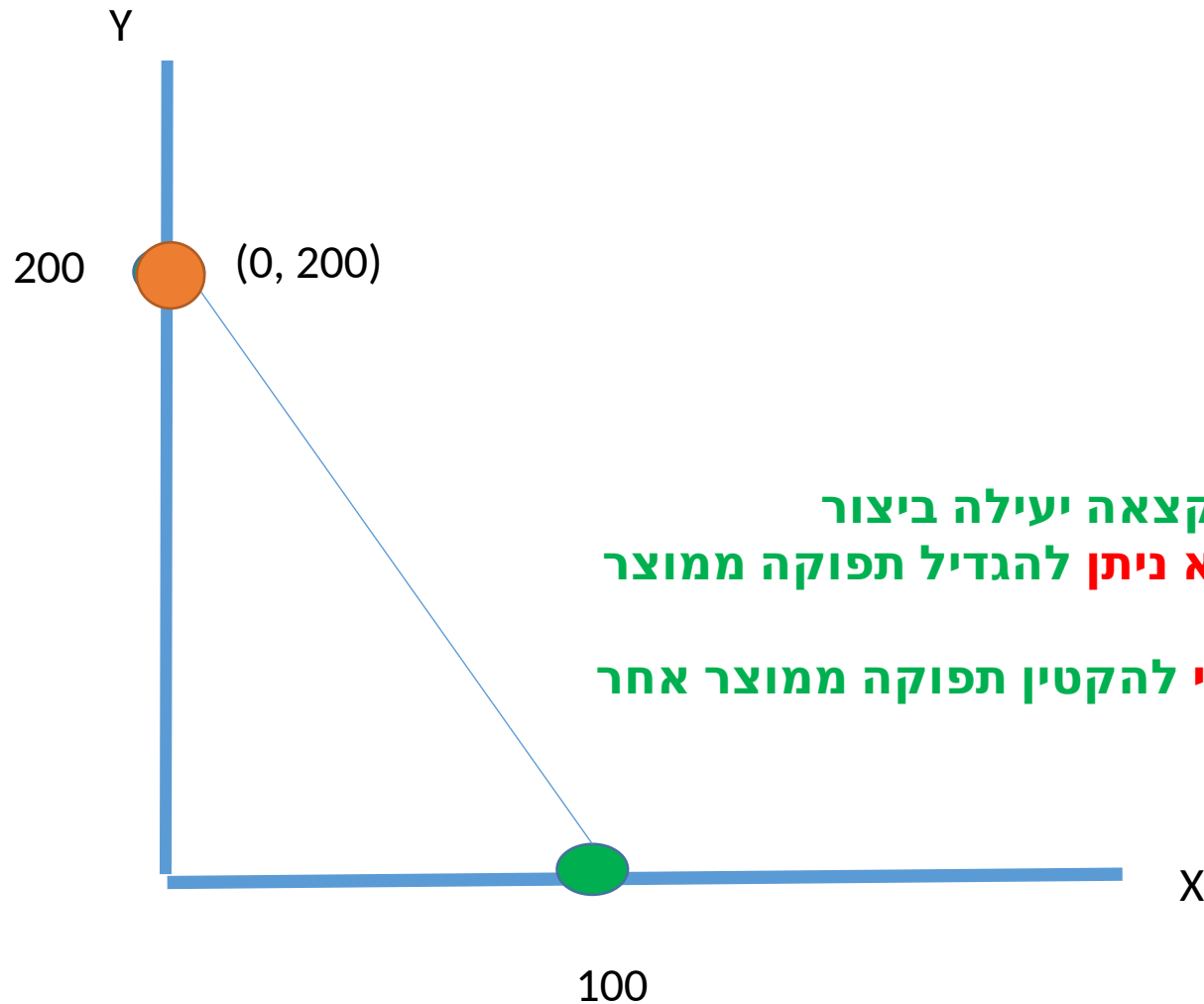
2 יחידות של מוצר Y

זו הקצאה יעילה ביצור
כי לא ניתן להגדיל תפוקה ממוצר
אחד
מבלי להקטין תפוקה ממוצר אחר

יעילות ביצור דוגמא

מספרית

במשק יש 100 עובדים. כל עובד יכול לייצר בזמן נתון

יחידה אחת של מוצר X

או

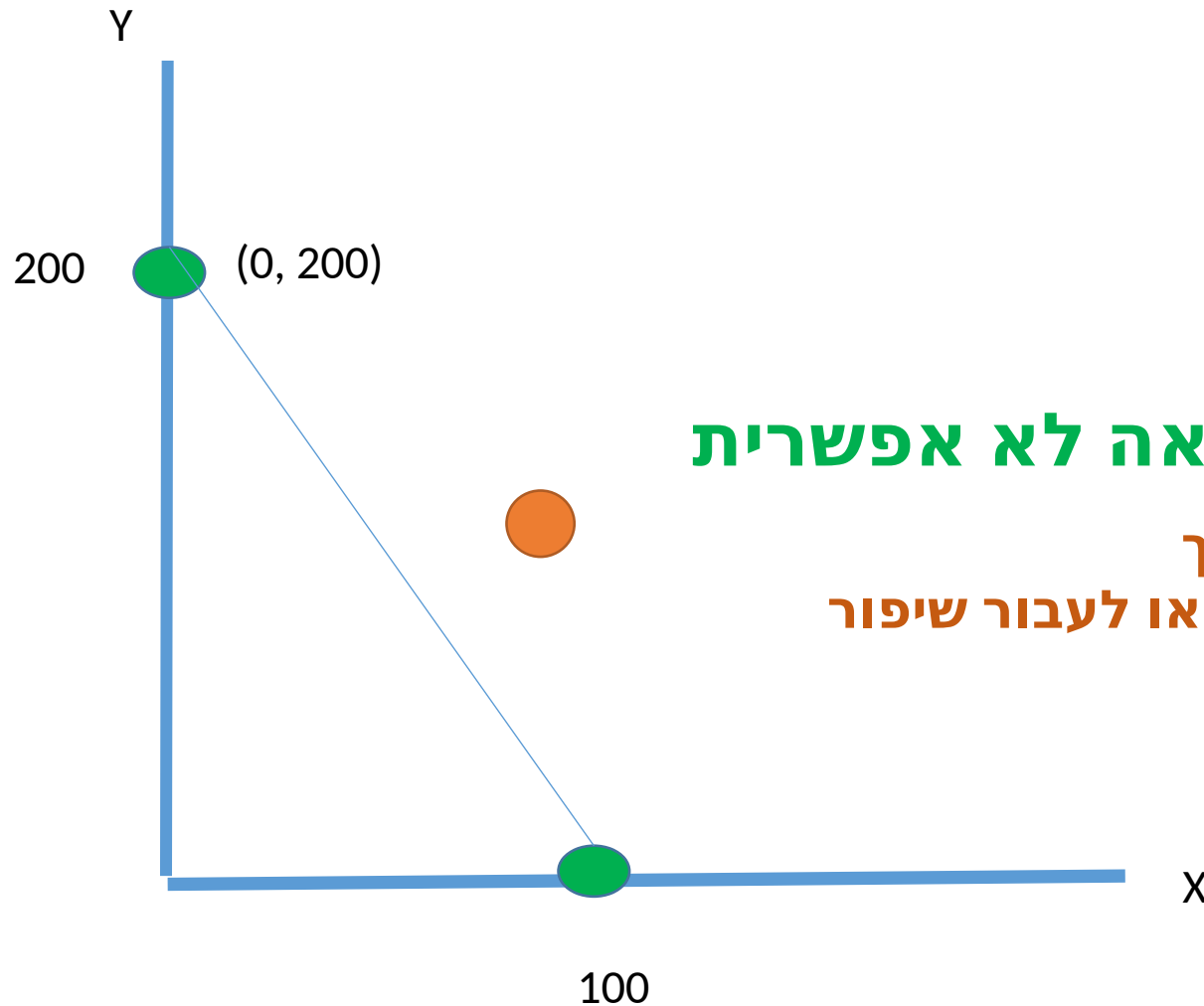
2 יחידות של מוצר Y

זו הקצאה יעילה ביצור
כי לא ניתן להגדיל תפוקה ממוצר
אחד
מבלי להקטין תפוקה ממוצר אחר

יעילות ביצור דוגמא

מספרית

במשק יש 100 עובדים. כל עובד יכול לייצר בזמן נתון

יחידה אחת של מוצר X

או

2 יחידות של מוצר Y

זו הקצאה לא אפשרית

ביצור

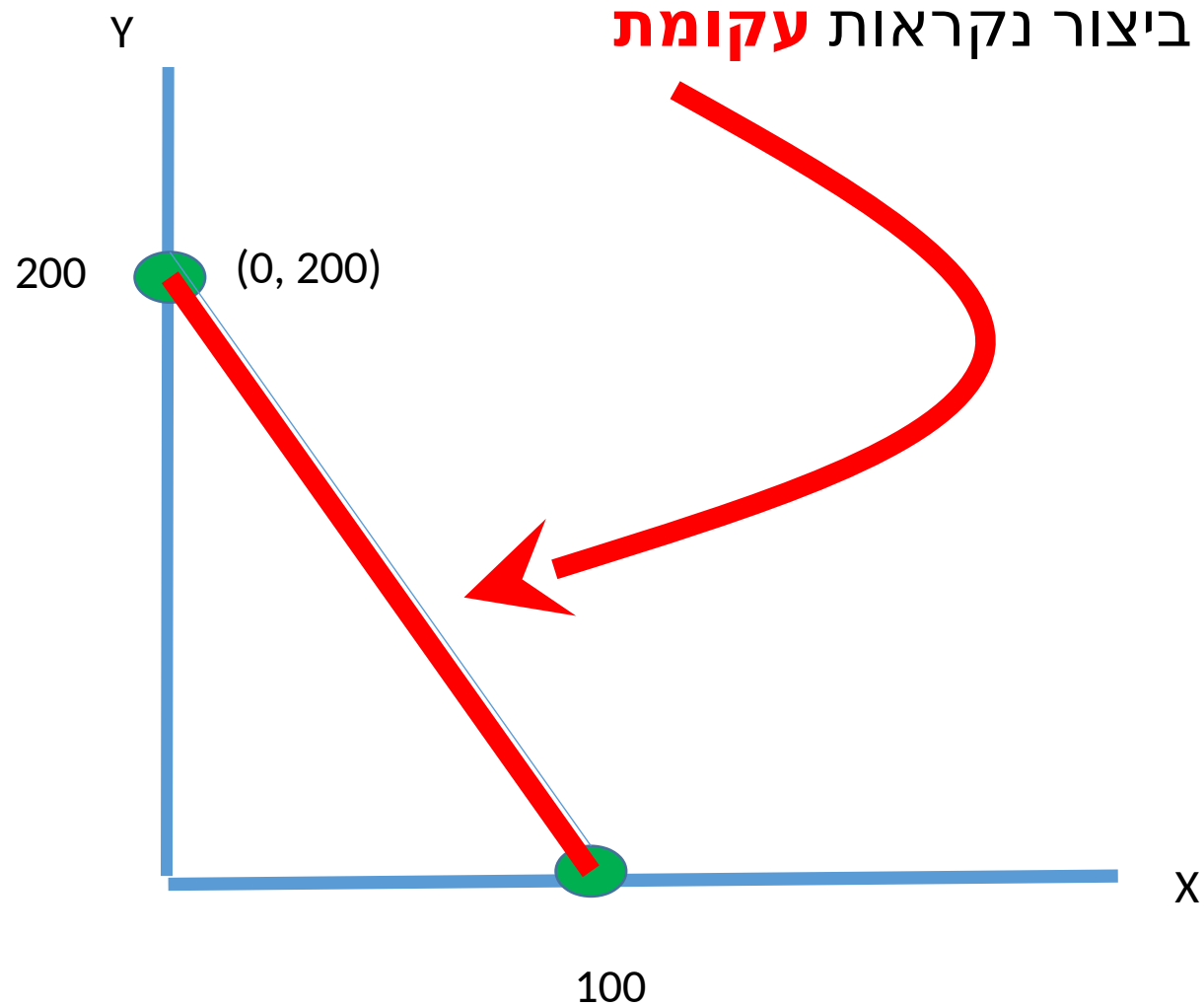
על מנת לממש הקצאה זו צריך
או להגדיל את כמות העובדים או לעבור שיפור
טכנולוגי

עקומת תמורה) Production frontier (curve

יעילות ביצור ועקומת
התמורה

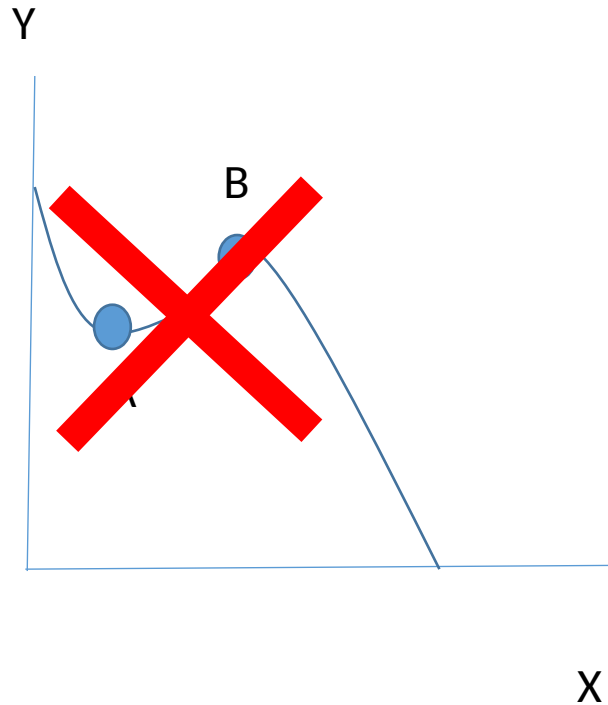
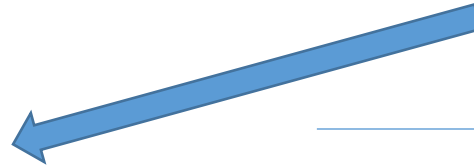
הגדרה

אוסף כל ההקצאות היעילות ביצור נקראות **עקומת
תמורה**

האם יתכן שעקומת תמורה עולה משמאל לימין?

האם יתכן למשל שעקומת תמורה נראית כך?

טענה: עקומת תמורה לעולם לא עולה משמאל לימין
הוכחה:
:

נניח בשלילה שעקומת תמורה עולה משמאל לימין אפילו בחלק מהתחום

במעבר מ A ל B גם X גדל וגם Y גדל ולכן A לא יעילה

וזו סתירה לכך ש A על עקומת התמורה.

תעסוקה מלאה ואבטלה

בקורס שלנו, תעסוקה מלאה היא מצב שבו כל גורמי
היצור
מועסקים באופן מלא

אבטלה היא מצב שחלק מגורמי היצור לא מועסקים
באופן מלא

שאלה

1:

האם כל משק שבו יש תעסוקה מלאה בהכרח יעיל
ביצור?

תשובה

:

ל

א

נניח שבמשק יש 10 נגרים ו 10
חקלאים.

שולחים את כל החקלאים לייצר
ארונות

שולחים את כל הנגרים לגדל גזר

המשק בתעסוקה מלאה אבל היצור לא
יעיל
כי גורמי היצור מועסקים בתחום שבו אין
להם
יתרון יחסי

עיוות

הקצאה

שאלה
2:

האם בכל משק שבו היצור יעיל יש בהכרח תעסוקה מלאה?

תשובה:

ל

א

אבטלה
מבנית

יש 3000 מכוניות הנשמה ורק 800 אנשי צוות שיודעים להפעיל מכוניות הנשמה. לכן מועסקות רק 800 מכוניות הנשמה ו 2200 מכוניות הנשמה מובטלות.

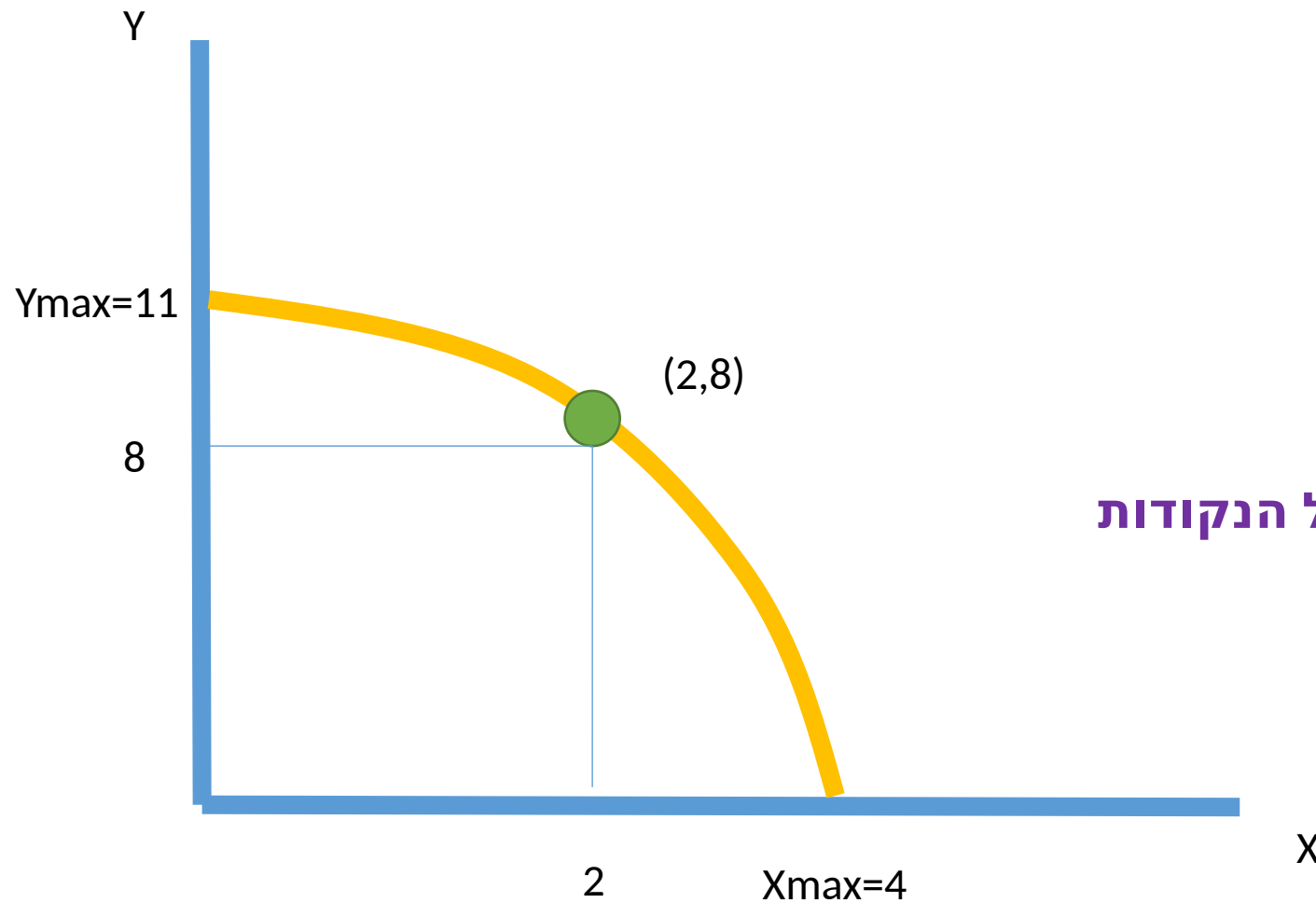
מכוניות הנשמה ואנשי צוות הם גורמי יצור משלימים, מחסור באחד מהם יוצר אבטלה בגורם יצור השני
מחשבים ומתכנתים הם גורמי יצור משלימים, מחסור באחד מהם יוצר אבטלה בגורם יצור השני

מסקנ
ה

תעסוקה מלאה לא בהכרח גוררת יעילות
ביצור

יעילות ביצור לא בהכרח גוררת תעסוקה
מלאה

מושגי עלות אלטרנטיבית

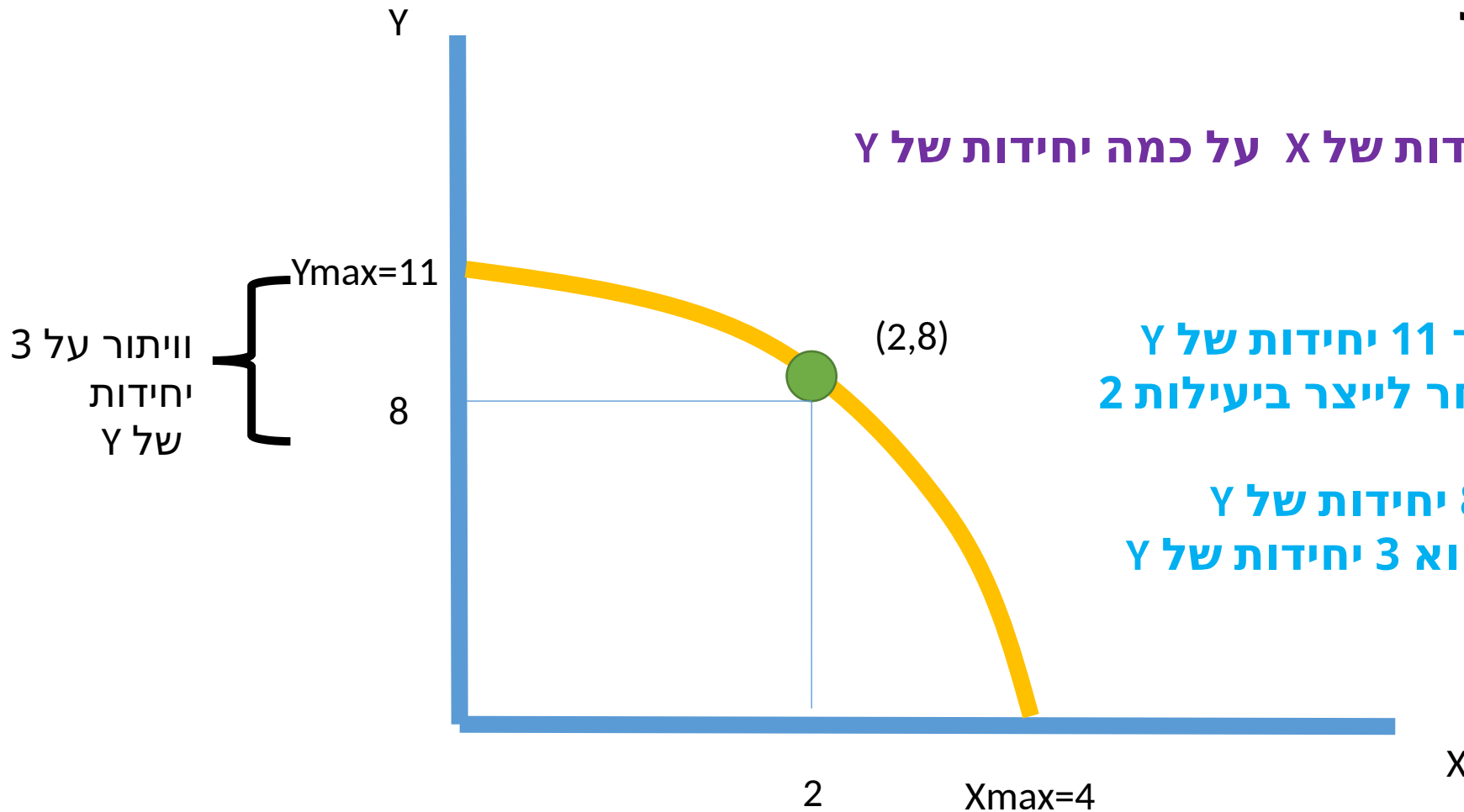
עקומת תמורה (כל הנקודות
יעילות)

מושגי עלות אלטרנטיבית

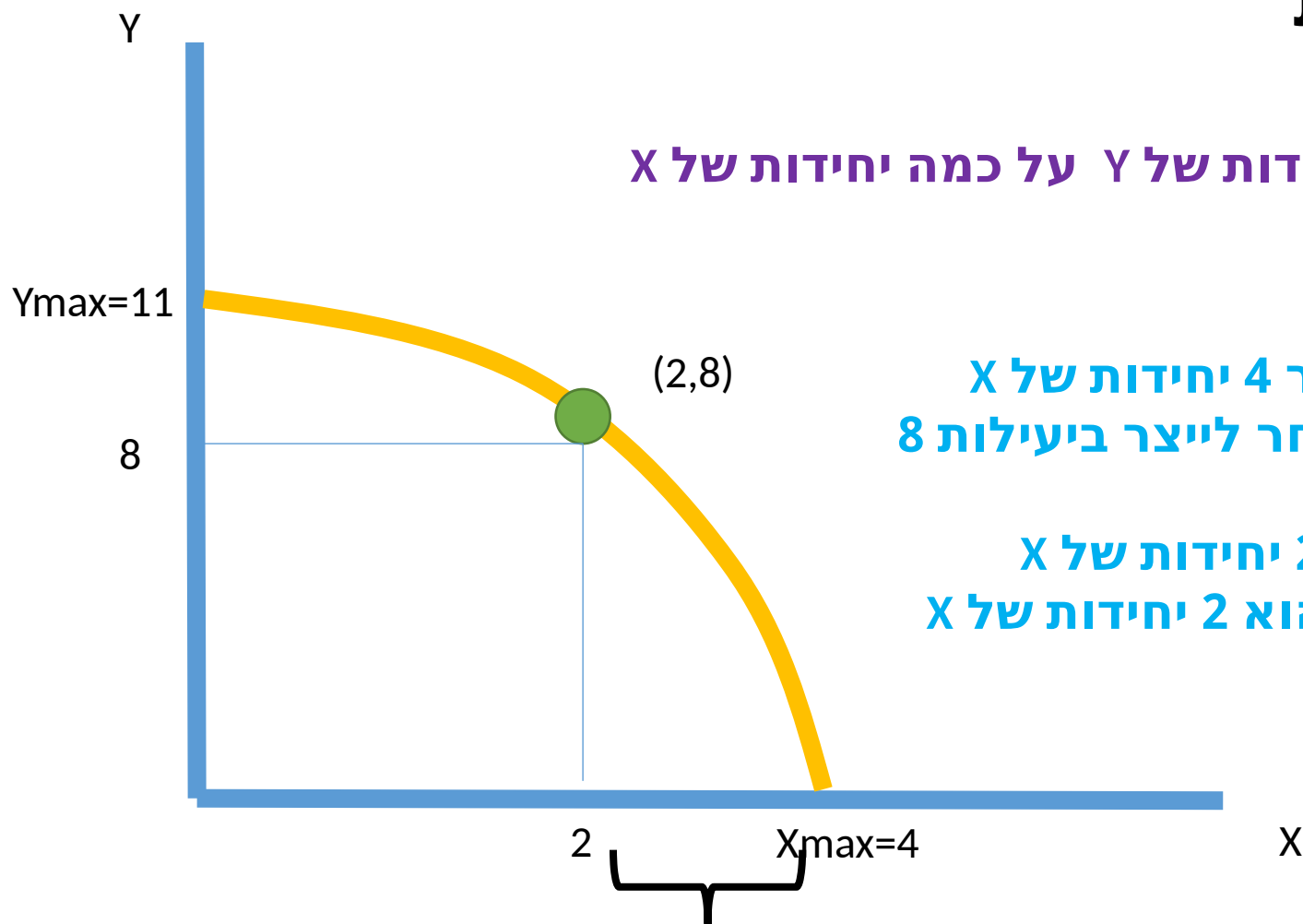
כאשר מייצרים 2 יחידות של X על כמה יחידות של Y מוותרים?

המשק יכול היה לייצר 11 יחידות של Y אבל כאשר המשק בחר לייצר ביעילות 2 יחידות

של X הוא מייצר רק 8 יחידות של Y ולכן הוויתור הכולל הוא 3 יחידות של Y

מושגי עלות אלטרנטיבית

כאשר מייצרים 8 יחידות של Y על כמה יחידות של X מוותרים?

המשק יכול היה לייצר 4 יחידות של X אבל כאשר המשק בחר לייצר ביעילות 8 יחידות

של Y הוא מייצר רק 2 יחידות של X ולכן הוויתור הכולל הוא 2 יחידות של X

וויתור על 2 יחידות של

הגדרה: עלות אלטרנטיבית כוללת (Total opportunity cost)

עלות אלטרנטיבית כוללת היא סך הוויתור של יצור מוצר אחד

כאשר מייצרים כמות מסוימת ממוצר אחר.

